

Ramar för utgiftsområdena 8 och 10–12 m.m.

Till finansutskottet

Finansutskottet har beslutat att bereda socialförsäkringsutskottet tillfälle att avge yttrande över de delar av budgetpropositionen för 2009 (volym 1) jämte motioner som berör socialförsäkringsutskottets ansvarsområde. Med anledning härav yttrar sig socialförsäkringsutskottet över regeringens förslag till fördelning av utgifterna på utgiftsområdena 8 och 10–12, beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten och statsbudgetens inkomster såvitt avser socialavgifter m.m. jämte motioner i motsvarande delar.

Utskottet yttrar sig över följande motioner:

Fi270 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkandena 3–6 och 56

Fi271 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 6, 8, 9 och 12

Fi272 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkandena 3–5 och 13

Fi302 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 20, 21 och 23–26

Sk334 av Marie Engström m.fl. (v) yrkandena 1 och 2.

Utskottet avger följande yttrande.

Utgiftsområde 8 Migration

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	s	v	mp
2009	5 899	−4	+214	+80
2010	5 545	−4	−296	+5
2011	5 112	−4	−296	+5

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifternas storlek och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker dels den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2009, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2010 och 2011. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna Fi270 yrkandena 4, 6 och 56, Fi271 yrkandena 8 och 9 samt Fi272 yrkandena 4, 5 och 13.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	s	v	mp
2009	113 927	+1 800	+6 082	+390
2010	108 175	+3 450	+10 306	+1 590
2011	103 433	+3 750	+13 733	+1 683

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifternas storlek och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker dels den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2009, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2010 och 2011. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna Fi270 yrkandena 4 och 6, Fi271 yrkandena 8 och 9 samt Fi272 yrkandena 4 och 5.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	s	v	mp
2009	42 456	0	+3 100	+1 000
2010	41 804	0	+4 200	+1 000
2011	40 474	0	+5 200	+1 000

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifternas storlek och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker dels den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2009, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2010 och 2011. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna Fi271 yrkandena 8 och 9 samt Fi272 yrkandena 4 och 5.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	s	v	mp
2009	68 466	+2 600	+3 100	+3 130
2010	70 599	+2 700	+3 300	+5 630
2011	72 772	+2 800	+3 400	+5 630

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifternas storlek och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker dels den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2009, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2010 och 2011. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna Fi270 yrkandena 4 och 6, Fi271 yrkandena 8 och 9 samt Fi272 yrkandena 4 och 5.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	s	v	mp
2009	220 749	0	+2 200	0

Utskottet har inget att erinra mot regeringens förslag till beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2009 och anser därför att finansutskottet bör tillstyrka förslaget samt avstyrka motion Fi271 yrkande 12.

Statsbudgetens inkomster

Allmänt

Socialavgifter utgörs enligt socialavgiftslagen (2000:980) av arbetsgivaravgifter och egenavgifter och tas ut för att finansiera systemen för social trygghet. Dessutom tas allmän pensionsavgift och statlig ålderspensionsavgift ut för att finansiera den inkomstgrundade ålderspensionen.

Arbetsgivaravgifter betalas av arbetsgivare och andra personer på ersättning främst i form av löner, arvoden och andra skattepliktiga förmåner. Avgiftsunderlaget består av summan av de avgiftspliktiga ersättningar som har utgetts under en kalendermånad. Arbetsgivaravgifterna uppgår för närvarande till 24,93 % av avgiftsunderlaget, varvid sjukförsäkringsavgiften utgör 7,71 %, arbetsmarknadsavgiften 2,43 % och ålderspensionsavgiften 10,21 %.

Egenavgifter betalas av fysiska personer i första hand på överskott av näringsverksamhet i vilken den som har inkomsten har arbetat i inte oväsentlig utsträckning. Egenavgifterna uppgår för närvarande till 23,22 % av avgiftsunderlaget, varvid sjukförsäkringsavgiften utgör 7,93 %, arbetsmarknadsavgiften 0,50 % och ålderspensionsavgiften 10,21 %.

Arbetsgivare och egenföretagare ska också enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift betala allmän löneavgift med 7,49 % av avgiftsunderlaget.

Från och med den 1 januari 2002 infördes en regional stimulans för företagandet i stödområde A, vilken är utformad så att den ryms inom ramen för det s.k. försumbara stödet enligt EG-regler. Företag inom bl.a. sektorerna jordbruk och transport är därmed uteslutna. Stimulansen lämnas genom avdrag på 10 % vid beräkningen av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Avdraget avseende arbetsgivaravgifter är maximerat till 7 100 kr per månad och avseende egenavgifter till 18 000 kr per år.

Från och med den 1 juli 2007 gäller en nedsättning av det samlade uttaget av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som vid årets ingång fyllt 18 men inte 25 år. Nedsättningen innebär att avgifterna, med undantag för ålderspensionsavgiften, halveras. En motsvarande nedsättning

dvs. med hälften, görs också för personer i samma ålder som betalar egenavgifter och allmän löneavgift. De avgifter som ska betalas får dock inte understiga ålderspensionsavgiften på 10,21 %.

Allmän pensionsavgift uppgår till 7 % av avgiftsunderlaget och betalas av den som har inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete (betalas ej av den som är född 1937 eller tidigare). Avgiften finansierar inkomstpension och tilläggspension och är avdragsgill vid taxeringen. Vid beräkning av inkomst av anställning ska avdrag göras för kostnader som arbetstagaren har haft i den utsträckning kostnaderna, minskade med erhållna kostnadsersättning, överstiger 5 000 kr.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna fick före 2007 ett generellt avdrag med 5 % av underlaget göras för varje månad. Från och med 2008 har det generella avdraget helt upphört att gälla (prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:FiU1, rskr. 2006/07:9).

Enligt lagen (2006:294) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2006 och 2007 kunde ett enmansföretag få sänkta arbetsgivaravgifter på ersättning som utgavs till den som först anställdes i företaget. Reglerna innebar att endast ålderspensionsavgiften behövde betalas i dessa fall. Lagen avskaffades vid utgången av 2006 (prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:FiU1, rskr. 2006/07:9).

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås att riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2009. Inkomsten till statsbudgeten av socialavgifter och löneskatter men efter avdrag för avgifter till pensionssystemet och nedsättningar av socialavgifter m.m. beräknas uppgå till 405 miljarder kronor.

Det sammanlagda uttaget av socialavgifter och allmän löneavgift ligger i dagsläget på en förhållandevis hög nivå. Regeringen anser därför att det sammanlagda avgiftsuttaget bör sänkas, bl.a. för att minska skattekillen på arbete och öka arbetsutbudet.

I propositionen anges att det sammanlagda uttaget av socialavgifter och allmän löneavgift bör sänkas med 1 procentenhet. Det sammanlagda uttaget kommer därmed att uppgå till 31,42 % av avgiftsunderlaget för arbetsgivaravgifter och 29,71 % av avgiftsunderlaget för egenavgifter. Även avgifternas sammansättning bör förändras.

Sänkningen bör i princip ske genom en nedsättning av den allmänna löneavgiften med 1 procentenhet. För 2009 beräknas de utgifter som sjukförsäkringsavgiften ska täcka uppgå till 85,6 miljarder kronor. Sjukförsäkringsavgiften i arbetsgivaravgifterna bör därför sänkas med 1 procentenhet till 6,71 % av avgiftsunderlaget och i egenavgifterna likaså med 1 procentenhet till 6,93 % av avgiftsunderlaget. Justeringen av sammansättningen bör dock göras inom ramen för ett oförändrat avgiftsuttag varför den allmänna löneavgiften justeras i motsvarande mån och blir således oförändrad.

Regeringen avser att senare i höst återkomma med förslag till riksdagen. Förändringarna i avgiftsnivåerna bör träda i kraft den 1 januari 2009.

I budgetpropositionen anges vidare att nedsättningen av socialavgifterna för unga bör göras kraftfullare genom att åldersgruppen utvidgas till att omfatta alla som vid årets ingång inte har fyllt 26 år och genom att avgifterna sänks ytterligare.

Ungdomsarbetslösheten har under 2000-talet varit hög i Sverige i förhållande till många andra jämförbara länder. 2007 uppgick arbetslösheten bland ungdomar till 19,2 %. Flera åtgärder har vidtagits, bl.a. sänktes arbetsgivaravgifterna för personer som vid årets ingång har fyllt 18 men inte 25 år från 32,42 till 21,30 % den 1 juli 2007. Eftersom arbetslösheten bland unga fortfarande är alltför hög, anser regeringen att det finns skäl att ytterligare stimulera efterfrågan på yngre arbetskraft och därmed underlätta för fler unga att komma in på arbetsmarknaden. Nedsättningen för unga bör därför omfatta alla personer som vid årets ingång inte har fyllt 26 år. Även själva nedsättningen bör göras mer kraftfull. De nya lägre avgifterna bör uppgå till hela ålderspensionsavgiften samt endast en fjärdedel av de övriga avgifterna. De totala arbetsgivaravgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, för unga kommer således med beaktande av den aviserade generella nedsättningen att uppgå till 15,49 % i stället för nuvarande 21,30 % respektive 32,42 %. Motsvarande för egenavgifterna blir 15,07 % i stället för nuvarande 20,45 % respektive 30,71 %. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2009. Regeringens förslag om kraftfullare nedsättning av socialavgifter för unga finns i proposition 2008/09:7.

Motionerna

Socialdemokraterna

Mona Sahlin m.fl. (s) begär i motion Fi270 yrkande 3 att riksdagen godkänner Socialdemokraternas beräkning av statsbudgetens inkomster för 2009. Motionärerna anser att nedsättningen av socialavgifter för personer mellan 18 och 24 år ska avskaffas samt avvisar regeringens förslag om en kraftfullare nedsättning för unga. Motionärerna framhåller att nedsatta arbetsgivaravgifter för olika åldersgrupper är ett ineffektivt sätt att öka sysselsättningen. Motionärerna vill i stället rikta skattesubventionerna till de ungdomar som i dag inte har ett jobb så att de kan få ett jobb i morgon. Bland annat bör den som anställer en arbetslös ungdom under 2009 eller 2010 få en skattereduktion som motsvarar hela arbetsgivaravgiften. För att göra det billigare för småföretagen att anställa föreslås, utöver den generella nedsättning om 1 procentenhet som regeringen aviserat, en sänkning av arbetsgivaravgifterna på 2,5 procentenheter för de mindre företagen.

Vänsterpartiet

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Fi271 yrkande 6 att riksdagen beslutar om förändrad beräkning av inkomsterna för staten för 2009 enligt uppställning i motionen. Motionärerna anser att reglerna om sänkta socialavgifter för unga ska avskaffas samt avvisar regeringens förslag om en kraftfullare nedsättning för unga. Motionärerna beräknar att inkomsterna ökar till följd av Vänsterpartiets jobbsatsning och att de minskar till följd av partiets förslag om slopad sjuklöneperiod för de mindre företagen. Vidare föreslår motionärerna att tilläggspensionen för vissa av de tidigare ATP-pensionärerna ska räknas upp med 6 % som en kompensation för den urholkning av pensionerna som skedde på 1990-talet. Beräkningen av statsbudgetens inkomster minskas härför med 2 200 miljoner kronor för 2009, eftersom beloppet förs till ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Motionärerna vill också avveckla jämställdhetsbonusen, varför inkomstberäkningen ökas med 100 miljoner kronor.

I motion Fi302 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 20, 25 och 26 begärs tillkännagivanden om generell sänkning av socialavgifterna samt om sänkta socialavgifter i mindre företag och i s.k. soloföretag. I yrkandena 21, 23 och 24 begärs att regeringen ska återkomma med de förslag till lagändringar som tillkännagivandena föranleder. Motionärerna avvisar regeringens aviserade förslag om att det sammanlagda uttaget av socialavgifter och allmän löneavgift ska sänkas med 1 procentenhet och vill i stället ha en annan inriktning som på ett bättre sätt i första hand gynnar mindre företag. Vidare bör ansvaret att betala sjuklön tas bort i företag med upp till tio anställda och, i syfte att öka viljan att anställa, arbetsgivaravgifterna sättas ned till 10,21 % för den första nyanställda i s.k. soloföretag. Motionärerna anser också att tidigare sänkta arbetsgivaravgifter för unga ska tas bort och avvisar regeringens förslag om att nedsättningen för unga utvidgas. I motionen anförts att vissa ungdomar är särskilt utsatta på arbetsmarknaden och bör därför vara berättigade till stödinsatser, men det är inte ändamålsenligt att sänka arbetsgivaravgifterna.

Även i motion Sk334 av Marie Engström m.fl. (v) yrkandena 1 och 2 begärs tillkännagivanden om sänkta arbetsgivaravgifter generellt och i soloföretag.

Miljöpartiet de gröna

Peter Eriksson m.fl. (mp) begär i motion Fi272 yrkande 3 att riksdagen godkänner Miljöpartiets beräkning av statsbudgetens inkomster för 2009. Motionärerna avvisar genomförd och aviserad utökad nedsättning av socialavgifter för ungdomar. Den metod regeringen valt är ineffektiv och mycket kostsam. Selektiva sänkningar av avgifterna gör dessutom skattesystemet krångligare, mindre enhetligt och svårare att överblicka. För att underlätta för småföretag att växa föreslås i motionen en nedsättning av socialavgifterna med 10 procentenheter på en maximal lönesumma av 2,5

miljoner kronor för de minsta företagen. Vidare föreslås att s.k. soloföretagare får en nedsättning så att de endast betalar ålderspensionsavgift det första året för den först anställda.

Utskottets bedömning

I budgetpropositionen aviseras förslag om att dels det sammanlagda uttaget av socialavgifter och allmän löneavgift bör sänkas med 1 procentenhet, dels att nedsättningen av socialavgifterna för unga bör göras kraftfullare genom att åldersgruppen utvidgas till att omfatta alla som vid årets ingång inte har fyllt 26 år och genom att avgifterna sänks ytterligare.

Utskottet har tidigare framhållit att det är principiellt viktigt att det finns ett tydligt samband mellan de socialavgifter som tas ut och de olika förmåner som dessa avgifter ska finansiera. Ett sådant samband är också föreskrivet i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter. I yttrande 2006/07:SfU1y anförde utskottet att för det fall det ändå bedömdes som nödvändigt att använda socialavgifterna i annat syfte, t.ex. för sysselsättningsskapande åtgärder, ansåg utskottet att de av regeringen aviserade mer riktade avgiftslättnaderna för ungdomar kunde godtas.

Utskottet ställer sig bakom den kraftfullare nedsättningen av socialavgifter för unga som syftar till att ytterligare stimulera efterfrågan på yngre arbetskraft och därmed underlätta för fler unga att komma in på arbetsmarknaden.

Utskottet konstaterar att pensionärerna fr.o.m. 2002 har kompenserats för besparingarna på basbeloppet genom en skattelättnad som bestod i att den särskilda skattereduktion som löntagare och andra med pensionsgrundande inkomster medgetts som kompensation för den allmänna pensionsavgiften utvidgades till att omfatta pensionsinkomster och således även pensionärerna. Den särskilda skattereduktion ersattes med ett högre allmänt grundavdrag fr.o.m. 2003.

Enligt utskottets mening bör riksdagen inte ställa sig bakom motionsförslag om sänkta socialavgifter för enmansföretag, slopad sjuklöneperiod eller utvidgad nedsättning av socialavgifterna i mindre företag.

Med det anförda anser utskottet att regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster såvitt avser socialavgifterna för 2009 bör tillstyrkas. Finansutskottet bör därmed i berörda delar avstyrka motionerna Fi270 yrkande 3, Fi271 yrkande 6, Fi272 yrkande 3, Fi302 yrkandena 20, 21 och 23–26 samt Sk334 yrkandena 1 och 2.

Stockholm den 28 oktober 2008

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (m), Veronica Palm (s), Helena Rivière (m), Lars-Arne Staxäng (m), Siw Wittgren-Ahl (s), Ulf Nilsson (fp), Kurt Kvarnström (s), Lars Gustafsson (kd), Mikael Cederbratt (m), Kalle Larsson (v), Matilda Ernkrans (s), Fredrick Federley (c), Gunvor G Ericson (mp), Marianne Watz (m), Jasenko Omanovic (s), Magdalena Streijffert (s) och Lennart Pettersson (c).

Avvikande meningar

1. Socialdemokraterna (s)

Veronica Palm (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Matilda Ernkran (s), Jasenko Omanovic (s) och Magdalena Streijffert (s) anför:

Utgiftsområdena 8, 10 och 12

Enligt vår mening bör finansutskottet ställa sig bakom det förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Socialdemokraterna redovisar för 2009–2011. Vi föreslår därför att finansutskottet tillstyrker motion Fi270 yrkande 56 samt yrkandena 4 och 6 i de delar som avser utgiftsområdena 8, 10 och 12.

Statsbudgetens inkomster

Vi anser att nedsättningen av socialavgifter för personer mellan 18 och 24 år ska avskaffas samt avvisar regeringens förslag om en kraftfullare nedsättning för unga. Nedsatta arbetsgivaravgifter för olika åldersgrupper är ett ineffektivt sätt att öka sysselsättningen. I stället bör skattesubventionerna riktas till de ungdomar som i dag inte har ett jobb så att de kan få ett jobb i morgon. Bland annat bör den som anställer en arbetslös ungdom under 2009 eller 2010 få en skattereduktion som motsvarar hela arbetsgivaravgiften. För att göra det billigare för småföretagen att anställa föreslås, utöver den generella nedsättning om 1 procentenhet som regeringen aviserat, en sänkning av arbetsgivaravgifterna på 2,5 procentenheter för de mindre företagen.

2. Vänsterpartiet (v)

Kalle Larsson (v) anför:

Utgiftsområdena 8 och 10–12

Enligt min mening bör finansutskottet ställa sig bakom det förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Vänsterpartiet redovisar för 2009–2011. Jag föreslår därför att finansutskottet tillstyrker motion Fi271 yrkandena 8 och 9 i de delar som avser utgiftsområdena 8 och 10–12.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Jag föreslår i enlighet med vad som anförs i motion Fi271 yrkande 12 att beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2009 ska tas upp med 2 200 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit. Utgiftsökningen avser en uppräknings av tilläggspensionen för vissa ATP-pensionärer.

Statsbudgetens inkomster

Jag anser att reglerna om sänkta socialavgifter för unga ska avskaffas samt avvisar regeringens förslag om en kraftfullare nedsättning för unga. Långtidsarbetslösheten bland ungdomar är hög. Vissa ungdomar är särskilt utsatta på arbetsmarknaden och bör därför vara berättigade till stödinsatser, men det är inte ändamålsenligt att sänka arbetsgivaravgifterna.

Jag avvisar regeringens aviserade förslag om att det sammanlagda uttaget av socialavgifter och allmän löneavgift ska sänkas med 1 procentenhet och vill i stället ha en annan inriktning som på ett bättre sätt i första hand gynnar mindre företag. Arbetsgivaravgifterna i s.k. soloföretag bör sättas ned till 10,21 % för den första nyanställda. Vidare bör ansvaret att betala sjuklön tas bort i företag med upp till tio anställda, i syfte att öka viljan att anställa.

Tilläggspensionen för vissa ATP-pensionärer bör räknas upp med 6 % som en kompensation för den urholkning av pensionerna som skedde på 1990-talet. Beräkningen av statsbudgetens inkomster minskas härför med 2 200 miljoner kronor för 2009, eftersom beloppet förs till ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten.

Att avveckla jämställdhetsbonusen ökar inkomstberäkningen med 100 miljoner kronor.

Slutligen kan statsbudgetens inkomster beräknas öka till följd av Vänsterpartiets jobbsatsning.

3. Miljöpartiet de gröna (mp)

Gunvor G Ericson (mp) anför:

Utgiftsområdena 8 och 10–12

Enligt min mening bör finansutskottet ställa sig bakom det förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Miljöpartiet de gröna redovisar för 2009–2011. Jag föreslår därför att finansutskottet tillstyrker motion Fi272 yrkande 13 samt yrkandena 4 och 5 i de delar som avser utgiftsområdena 8 och 10–12.

Statsbudgetens inkomster

Jag avvisar genomförd och aviserad utökad nedsättning socialavgifter för ungdomar. Den metod regeringen valt är ineffektiv och mycket kostsam. Selektiva sänkningar av avgifterna gör dessutom skattesystemet krångligare, mindre enhetligt och svårare att överblicka.

För att underlätta för småföretag att växa bör en nedsättning av socialavgifterna med 10 procentenheter på en maximal lönesumma av 2,5 miljoner kronor för de minsta företagen införas.

Vidare bör s.k. soloföretagare få en nedsättning av socialavgifterna så att de endast betalar ålderspensionsavgift det första året för den först anställda.